امروز مجلس شورای اسلامی سال ۸۱ را آغاز کرد

طرح ها و لوایح مربوط به‌زنان در بایگانی

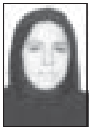

سمیه صارمی

پس از تعطیلات ۱۷ روزه نمایندگان مجلس ششم نخستین جلسه علنی خود را از امروز آغاز می کنند. نمایندگان در اولویت های هفته اول کاری خود در سال ۸۱ کلیات لایحه اصلاح قانون گذرنامه، قانون خدمت وظیفه، اصلاح ماده ۲۰ قانون مقررات استخدامی نیروی انتظامی و... را در جلسات یکشنبه تا چهارشنبه این هفته بررسی خواهند کرد.

اما در هفت دستور کاری نمایندگان مجلس اصلاحات، هیچ خبری از بررسی حداقل یک طرح مربوط به زنان نیست. در حالی که ده طرح و یک لایحه مربوط به زنان در صحن مجلس است و چهار طرح هم در دست بررسی فراکسیون زنان است.

اگرچه مجلس ششم که صفت اصلاحات را یدک می کشد، نگرانی جمعیت سی میلیونی زنان را درباره تبعیض حقوقی و قانونی کاسته است اما اگر به قول «طاهره رضازاده» نماینده مردم شیراز، به تناسب حضور زنان جامعه، نیمی از نمایندگان مجلس یا حداقل یک چهارم آنها زن بودند، قوانین مربوط به حقوق زنان به مراتب بیشتر در دستور کار مجلس قرار می گرفت.

اما اگر شعارهای انتخاباتی فراکسیون مادر مجلس (فراکسیون دوم خرداد) عملی شود، زنان این شانس را خواهند یافت که قوانین مربوط به حقوقشان بیش از گذشته در جلسات علنی و غیرعلنی مطرح شود.

این نمایندگان همچنین روزی گفتند مهمترین محورهای کاری نمایندگان درباره جامعه زنان، رسیدگی و اصلاح قوانین مدنی، حذف قوانین تبعیض آمیز و تدوین قوانین روز آمد و مترقی است. اگر قرار است زنان از لحاظ موقعیت اقتصادی، اجتماعی، سیاسی ارتقا پیدا کنند و به جایگاه واقعی خود دست یابند، گام اول، از حاشیه به متن آوردن مسائل مربوط به زنان است. شاید با همین انگیزه بود که زنان پارلمان، با اندکی تأخیر، در هفته اول مهرماه ۷۹، فراکسیونی به نام زنان را تشکیل دادند. به گفته «فاطمه راکعی» لزوم تلاش مضاعف برای زنان جهت دستیابی به جایگاه شایسته خود انگیزه ای شد تا مهر ۷۹ فراکسیونی به نام زنان که بعداً به کمیسیون حقوق زنان و خانواده تغییر نام داد، تشکیل شود.

بدین ترتیب نام فراکسیون زنان در لیست فراکسیون های متعدد درون مجلس مانند فراکسیون پنبه، پسته، فراکسیون جوانان، دوم خرداد، جناح راست قرار گرفت تا با جمع نیروی زنان نماینده، اهرمی جدید برای طرح بیشتر مسائل زنان به وجود آید. هر چند جو مجلس ششم برای اصلاح قوانین مربوط به زنان مناسب است، اما نمی توان منکر اهمیت وجود یک راهدار و مسؤول برای شناسایی نیازهای زنان و ارائه طرح های مناسب شد.

همان آغاز، اگر چه بعضی از زنان نماینده، تقدیم طرح هایی نظیر ممنوعیت نکاح دختران زیر ۱۴ سال، تعیین بودجه برای انجمن ورزشی بانوان و رفع ممنوعیت اعزام دختران دانشجو به خارج از کشور را حاصل همکاری فراکسیون زنان در مجلس عنوان کردند، اما در عین حال کسانی نیز بودند که لزومی برای تشکیل فراکسیون اختصاصی زنان نمی دیدند. اما تصمیم گیری درباره طرح های مربوط به زنان چندان آسان نیست؛ زیرا گره خوردن مسأله حقوق زنان با مسائل فقهی، شرعی و سیاسی، همواره تصویب طرح های مربوط به زنان را با موانع زیادی روبه رو کرده است. درعین حال اگر چه دیدگاه مثبت مجلس اصلاحات، کار طرح مسائل مربوط به زنان در جلسات نمایندگان را راحت تر از گذشته کرده است، اما رضایت مجلس کافی نیست.

همین گره خوردگی مسائل زنان فراکسیون را به رایزنی با صافی مصوبات مجلس - شورای نگهبان کشاند. مجلسیان باید برای کم کردن قوانین تبعیض آمیز درباره زنان، نظر مساعد اعضای شورای نگهبان را جلب می کردند. از همین رو بود که اعضای فراکسیون زنان در هفته دوم آبان ماه ۸۰، با دعوت از جمعی از نمایندگان با اعضای شورای نگهبان دیدار و گفت و گو کردند. حمیده عدالت، نماینده دشتستان، هدف از این دیدار را طرح دیدگاه های مجلس در خصوص چگونگی رفع مشکلات حقوقی مربوط به زنان و استفاده از دیدگاه های اعضای شورای نگهبان عنوان کرد اگر چه در آن دیدار که آیت الله جنتی و آیت الله استادی حضور داشتند، نمایندگان عنوان کردند که تلاش شان این است که با ارائه طرح هایی در چارچوب شرع و قانون اساسی مشکلات حقوقی زنان را رفع کنند، اما در بسیاری از طرح ها، شورای نگهبان این ادعا را نپذیرفت، و با غیرشرعی دانستن آنها، قوانین پیشنهادی را به مجلس بازگرداند.

طرح مربوط به افزایش سن ازدواج، اعزام دختران دانشجو به خارج از کشور، عسر و حرج از جمله مصوباتی بودند که فقهای شورای نگهبان آنها را مخالف شرع تشخیص دادند.

اگر چه شورای نگهبان علت مخالفت خود را با بعضی از طرح های ارجاعی، غیرشرعی بودن آنها اعلام می کند، اما نمایندگان مجلس معتقدند که عدم تطابق احکام شرعی با مقتضیات زمان مسبب اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس است. فاطمه راکعی رئیس کمیسیون زنان و خانواده مجلس، در این باره می گوید: «شورای نگهبان در چارچوب فتاوای موجود از فقهای مشهور درباره طرح ها تصمیم می گیرند. یعنی اگر طرحی در چارچوب رساله های عملیه و فتاوایی از امام و رهبری یا علمای مشهور اخذ شده باشد آن قوانین شرعی است، در غیر این صورت غیر شرعی است.

رئیس کمیسیون زنان می افزاید: طرح های زیادی وجود دارد که براساس نیازهای روز جامعه زنان مطرح شده که قطعاًدر فتاوا و رساله های مورد استفاده شورای نگهبان نیست در این موارد فقهای شورای نگهبان نظر اجتهادی خود را می دهند.

اما به گفته راکعی، نظرات فقهی علما و فقها درباره مسائل روز و تطبیق احکام شرعی با شرایط زمان و مکان یکی نیست. همه فقها درباره احکام نظر واحدی ندارند. ممکن است فقها هم با نظرات شورای نگهبان درباره غیرشرعی بودن برخی مصوبات مجلس موافق نباشند. به رغم جایگاه و اعتباری که زنان در مکتب و سیره پیامبر دارند، متأسفانه با جایگاه واقعی خود بسیار فاصله دارند.

راکعی پر شدن این خلأ را نیازمند «همکاری شورای نگهبان و فعال شدن حوزه های علمیه برای تطابق احکام شرعی با مقتضیات زمان» می داند.

اما رایزنی با شورای نگهبان کافی نبود. چه بسیاری از مصوبات مجلس به دلیل تغایر با احکام شرعی رد شده بود. از این رو اعضای مجلس از مراجع تقلید خواستند بیشتر درباره مسائل زنان اظهار نظر کنند. از همین رو آنان دیدارهایی را با علمای حوزه و مراجع تقلید ترتیب دادند تا گره از مشکلات حقوقی مربوط به زنان درباره مسائلی چون حضانت کودکان و دیه و شهادت باز شود.

اما اگر به قول فاطمه راکعی، از زنان توانمند و دارای صلاحیت در ترکیب شورای نگهبان - چه به عنوان حقوقدان و چه به عنوان مجتهد - و مجمع تشخیص مصلحت نظام و سایر نهادهای کلان تصمیم گیری استفاده می شد، دفاع از حقوق زنان راحت تر می شد.

حتی اگر نمایندگان بتوانند شورای نگهبان را راضی کنند که مصوبات را با نگاه نرم تری بررسی کنند و حتی اگر بتوانند با همکاری علمای حوزه و مراجع تقلید برای صدور فتاوای متناسب با نیازهای زنان مانع رد مصوبات مجلس با استدلال غیر شرعی بودن آنها شوند، اما کنار آمدن با مرجع حل اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس - مجمع تشخیص مصلحت - به صرف انرژی مضاعفی از سوی نمایندگان نیاز دارد.

هر چند که رئیس مجمع خود یک بار در دیدار با نمایندگان گفته بود که ترکیب مجمع تشخیص مصلحت نظام و دیدگاه های موجود در آن در مورد حقوق زنان، تفاوت اصولی با دیدگاه های شورای نگهبان ندارد و نمی تواند این انتظار زنان نماینده را برآورده کند.

مجلس ۸۰ و زنان

در ماه میانی تابستان ۷۹، هنگامی که نمایندگان از تعطیلات پانزده روزه مجلس بازگشتند، یک لایحه و یک طرح درباره حقوق زنان را با اکثریت قاطع به تصویب رساندند. لایحه پیشنهادی دولت که به ماده هفت قانون نقل و انتقال دوره ای قضات الحاق می شد، به زنان دارنده پایه قضایی اجازه می داد با خروج از شمول ماده دو قانون نقل و انتقال دوره ای قضات، در شهر محل اقامت دائمی همسرانشان به خدمت اشتغال یابند. تبصره همین ماده پیش بینی کرده بود که زنان مجرد دارای پایه قضایی نیز با موافقت قوه قضائیه در یکی از شهرهای مورد تقاضای خود به خدمت مشغول شوند. نمایندگان با افزودن یک تبصره به ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی، حداقل سن ازدواج برای دختران را ۱۵ سال و برای پسران ۱۸ سال در نظر گرفتند. اما هنگامی که طرح در صحن علنی مجلس مطرح شد، بحث برانگیز شد. مخالفان با استناد به احکام شرعی و کتاب مراجع تقلید، تعیین سن بلوغ را مشمول نص صریح فقهی و خدشه ناپذیر دانستند حتی یک استاد دانشگاه (دکتر شیخ) از نمایندگان خواست تا در مسائل فقهی دخالت نکنند.

اما موافقان گفتند که ازدواج زیر سن تعیین شده ممنوع نیست بلکه اجازه دادگاه ضروری است. به عقیده آنها کسب اجازه از دادگاه مغایرتی با مسأله شرع ندارد.

اگرچه کلیات طرح با موافقت دوسوم از نمایندگان تصویب شد ولی مصوبه مجلس با مخالفت شورای نگهبان روبه رو شد. پس از تصویب مجدد طرح در مجلس، به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده شد. اما این طرح همچنان در این مجمع مسکوت مانده است. ناصر قوامی رئیس کمیسیون قضائی علت مسکوت ماندن طرح را نظر هاشمی رفسنجانی، رئیس مجمع اعلام کرد: «موضوع مصوبه مجلس آن قدر مبهم و مشکل نبود که در یک جلسه نتوان درباره آن تصمیم گیری کرد. ولی آقای هاشمی رفسنجانی در ابتدای تشکیل جلسه گفت این مصوبه حرف زیادی دارد.» (زنان شماره ۸۵)

در ماه پایانی تابستان ۷۹، نمایندگان کلیات طرحی را تصویب کردند که به دانشجویان دختر مجرد اجازه می داد تا همچون پسران با استفاده از بورس تحصیلی دولتی، تحصیلات خود را در خارج از کشور ادامه دهند.

جعفر کامبوزیا که کمیسیونش (آموزش و تحقیقات) کلیات طرح را تصویب کرده بود، در دفاع از این طرح گفت: نگرانی مورد ندارد، ضمن اینکه رشته هایی وجود دارند که لازم است خواهران تخصص لازم را در زمینه آنها فرا گیرند.

اما مخالفان مشکلات اعتقادی و تقیدهای دین اسلام و امکان تهدید از جانب کشورهای خارجی را دلیل مخالفت های خود عنوان کردند. از جمله مهدی آیتی نماینده بیرجند گفت: «ما در مسأله مجوز اعزام دانشجویان مجرد به خارج مشکل داریم؛ مشکلات اعتقادی و تقیدهایی که در دین اسلام وجود دارد. اگر قرار است ما چنین اجازه ای به دختران مجرد بدهیم، اولین سؤالی که می کنم از خود نمایندگان است. با توجه به تهدیدهای فراوانی که در کشورهای مختلف هست، آیا شما خودتان اگر دختر مجرد داشته باشید، با خیال راحت حاضرید او را به خارج اعزام کنید؟...»

پاسخ نمایندگان که یک صدا گفتند: «بله حاضریم»، نشان داد که این طرح تصویب خواهد شد.

قهرمان بهرامی، نماینده مبارکه هم در برگشت دختران تحصیلکرده شک کرد: «... تاکنون چند درصد از دانشجویان اعزامی برگشته و خدمت کرده اند که حالا انتظار داشته باشیم این عزیزان هم بروند و برگردند؟» (زنان . ش .۶۸)

وی استدلال دیگری هم داشت: «... توجه کنید که هشتاد درصد مشکلاتی که دختران دانشجو در شهرهای دانشگاهی کشور به وجود می آورند، از دختران دانشجوی غیربومی است. حالا چگونه انتظار داریم دخترها به کشورهایی بروند که هیچ قید و بندی هم ندارند، هیچ سرپرستی هم بالای سرشان نیست و مشکلی هم به وجود نیاید؟ ... برای حفظ کیان نظام و حفظ ارزش والای زن در اسلام، خواهش می کنم، با این طرح مخالفت کنید و رأی ندهید.»

اما گروهی از نمایندگان با استناد به حدیثی از پیامبر، تناقض لغو ممنوعیت با قوانین اسلام را رد کردند، از جمله محمدعلی نمازی، نماینده لنجان. «اطلب العلم ولوا بالصین» علم را بیاموزید حتی اگر در چین باشد. اما موضوع تصویب طرح اعزام دانشجویان دختر به خارج از کشور واکنش هایی را در خارج از مجلس به همراه داشت. ابراز نارضایتی خطیبان نماز جمعه، از جمله انعکاس های بیرونی مصوبه مجلس بود. حتی برخی مراجع تقلید نیز با این طرح مخالفت کردند: در هفته دوم مهرماه، موسی قربانی نامه ای از آیت الله مکارم شیرازی را که خطاب به مهدی کروبی نوشته شده بود، قرائت کرد.

آیت الله مکارم شیرازی در این نامه نسبت به چند طرح مجلس از جمله لغو ممنوعیت اعزام دانشجویان به خارج از کشور انتقاد کرده بود: «... طرح آزادی دختران مجرد برای تحصیل در خارج، با حساسیتی که مردم مسلمان ما در حفظ نوامیس خود دارند و با توجه به وضع نامناسب جوامع غربی از نظر اخلاقی و آلودگی های فراوان آنجا و اینکه درصد بالایی از دانشجویان در همان جا می مانند و باز نمی گردند، چه مشکلی را از مردم حل می کند؟...»

طرح نظر یکی از مراجع تقلید درباره طرح های مجلس، پیش از این سابقه نداشت. چه این شورای نگهبان است که باید درباره شرعی و غیرشرعی بودن مصوبات مجلس با توجه به نظر مراجع قضاوت کند.

بالاخره قانون لغو ممنوعیت اعزام دانشجویان دختر که پرونده اش طی ماه های پاییز و زمستان ۷۹ همچنان باز بود، در فروردین ماه به این شکل درآمد: «اعزام دانشجویانی که دارای مدرک تحصیلی لیسانس و بالاتر هستند، با در نظر گرفتن ظرفیت دانشگاه های کشور و امکانات ارزی و رشته های مورد نیاز و کاملاً ضروری، با رعایت مفاد ماده ۱۸ قانون گذرنامه مصوب ۵۱/۱۲/۱۰ و اصلاحیه مصوب ۷۴/۵/۲۳ صورت خواهد گرفت.» طبق قانون گذرنامه، زنان متأهل برای خروج از کشور نیازمند اجازه همسرشان هستند ولی دختران بالای ۱۸ سال به کسب اجازه پدری نیاز ندارند.»

طرح اخذ اجرت المثل زن از ارثیه همسر

۱۴ بهمن ۸۰، نمایندگان کلیات طرحی را به تصویب رساندند که با الحاق یک تبصره به ماده ۹۴۸ قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷، به زوجه اجازه می داد پس از فوت همسر، اجرت المثل ایام زندگی مشترک خود را از ارثیه شوهر با جلب نظر کارشناس برداشت کند. این اولین بار نبود که طرح پرداخت اجرت المثل بررسی می شد؛ پیش از این، مجلس چهارم تصویب کرده بود که زنان در صورت طلاق می توانند اجرت کارهایی را که در منزل انجام داده اند، از شوهر خود مطالبه کنند. در مجلس پنجم نیز یک بار طرح پرداخت اجرت المثل زنان پس از فوت همسر بررسی شد ولی به تصویب نرسید.

حضور مشاوران زن در دادگاه خانواده

در آذرماه ۸۰ طرحی که فراکسیون زنان با مشورت قضات و حقوقدانان دادگاه های خانواده درباره حضور مشاور زن در دادگاه خانواده به مجلس ارائه کردند، تصویب شد.

به گفته مصوری منش، «سلیقه ای عمل کردن قضات یکی از مشکلات زنان است. آنها چون مرد هستند و دیدگاه مردانه دارند، حق را به مرد می دهند و زن مظلوم واقع می شود.»

پیش از این در لایحه اصلاح موادی از قانون دادگاه های عمومی و انقلاب پیش بینی شده بود که دادگاه های خانواده «حتی المقدور» از مشاوران حقوقی زن در شعب دادگاه های خانواده استفاده کنند. اما اکنون با موافقت نمایندگان با حذف این کلمه از متن لایحه، قانون الزام بیشتری خواهد یافت.

اهدای جنین

اولین ماه زمستان ۸۰ طرح اهدای جنین و کلیات طرحی تصویب شد که به زوج های نابارور اجازه می داد تا از طریق دریافت جنین صاحب فرزند شوند.

اگرچه به گفته دکتر وحیدی، نایب رئیس کمیسیون بهداشت، این طرح با نظر علما نوشته شده است، اما عده ای از نمایندگان با ارائه دلایلی چون اختلاط نسل و مسأله ارث و غیرشرعی بودن آن، با طرح اهدای جنین مخالفت کردند. اما موافقان از جمله فاطمه رمضان زاده معاون پارلمانی وزیر بهداشت با استناد به فتاوای مراجع تقلید از جمله مقام رهبری و آیت الله صانعی از این طرح دفاع کرد: ضمن اینکه گفت: با ثبت دقیق اطلاعات زوج های اهداکننده و گیرنده جنین در بانک اطلاعات، نگرانی ناشی از اختلاط نسل رفع خواهد شد.»

افزایش سن حضانت

طرح افزایش حضانت از جمله طرح هایی بود که نمایندگان در دومین بهمن نمایندگی عمر خود به تصویب رساندند. نمایندگان در طرح اصلاح ماده ۱۱۶۹ قانون مدنی پیشنهاد کرده بودند که حضانت کودک اعم از دختر و پسر تا سن بلوغ بر عهده مادر باشد.

طبق این طرح، دختر و پسر هر دو تا سن هفت سالگی تحت حضانت مادر قرار خواهند گرفت. این در حالی است که پیش از این پسران تا دو سالگی و دختران تا هفت سالگی تحت حضانت مادر بودند. در جلسه علنی پنجم آبان ماه سال ۸۰، نمایندگان لایحه حمایت از مادران در دوران شیردهی را تصویب کردند. این لایحه که به تبصره سوم ماده سه قانون ترویج تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی الحاق می شود، به مرخصی زایمان زنان کارگر ۲۱ روز می افزود تا آنان نیز چون زنان کارمند ۹۰ روز مرخصی زایمان داشته باشند. طرح عسر و حرج از جمله طرح های پر سر و صدا و کش دار مجلس است که با وجود آنکه حدود دو سال از تصویبش می گذرد، همچنان سرنوشتی مبهم دارد.

نخستین بار مجلس پنجم، در اواخر عمر خود، مصوبه طرح تعیین موارد عسر و حرج را به شورای نگهبان فرستاد که با نظر منفی فقهای این شورا، مصوبه به مجلس برگشت. نمایندگان مجلس ششم نیز در تیرماه ۷۹، پس از تأیید مجدد مصوبه همکارانشان در مجلس پنجم، آن را به شورای نگهبان فرستادند اما این بار نیز مصوبه مورد تأیید اعضای شورای نگهبان قرار نگرفت. شورای نگهبان در جوابیه ای که حاوی پاسخ رد به مصوبه مجلس بود، عناوین ذکر شده در طرح را مساوی با عسر و حرج ندانستند و در نتیجه آن را خلاف شرع شناختند. این در حالی بود که مهدی کروبی ریاست مجلس، با استناد به نامه امام خمینی (ره) که در آن مصوباتی را که با آرای موافق دوسوم نمایندگان تصویب شود، دارای مشروعیت شرعی خوانده بودند، از شورای نگهبان خواسته بود تا شرعی بودن این مصوبه را تأیید کند. اما رد این مصوبه از سوی شورای نگهبان، پای مجمع تشخیص مصلحت نظام را برای اعلام نظر نهایی به میان کشید.

در حالی که یک سال و دو ماه از ارجاع طرح تعیین موارد عسر و حرج به مجمع می گذشت، بالاخره در جلسه دوازدهم آبان ۸۰ اعضای مجمع تشخیص مصلحت، این طرح را بررسی کردند.

اما اعضای مجمع صدور رأی نهایی درباره عسر و حرج را منوط به انجام کار کارشناسی بر روی طرح کردند. از این رو مجمع به کمیته خاص زنان خود که لیلی بروجردی، ریاست آن را بر عهده دارد، فرصت داد تا با کار کارشناسی دقیق، موارد عسر و حرج را شناسایی و مصوبه مجلس را تصویب کند.

نمایندگان مجلس، ترجیح می دهند فعلاً همین موارد نه گانه عسر و حرج به تصویب مجمع برسد تا مشکلات زنان سریع تر حل شود و کار کارشناسی بیشتر به آینده موکول شود.

نمایندگان مجلس در مصوبه خود، ترک عمدی همسر توسط زوج به مدت حداقل شش ماه، اعتیاد مضر زوج به یکی از انواع مواد مخدر، استنکاف از پرداخت نفقه، ابتلای او به امراض مسری صعب العلاج، عقیم بودن زوج، سوء رفتاری، اختیار همسر دیگر، محکومیت قطعی زوج به حبس در اثر ارتکاب به جرایم مغایر با حیثیت خانوادگی و شئون زوجه را از موارد نه گانه عسر و حرج تعیین کردند.

اکنون نمایندگان به انتظار نشسته اند تا شاید در سال ۸۱ بتوانند شاهد قانونی شدن مصوبه خود باشند. آیا تا دومین سالگرد آغاز به کار مجلس ششم تکلیف مصادیق عسر و حرج مشخص خواهد شد. تا سالروز تصویب طرح در مجلس چطور؟!

مجلس پیش رو و زنان

از سوی دیگر فراکسیون زنان طرحی را برای اصلاح ماده ۱۱۱۰ قانون مدنی به مجلس ارائه کرده است که بر اساس آن، به زنان، در عده وفات شوهرانشان که مدت چهار ماه و ده روز است، نفقه تعلق می گیرد.

همچنین بر اساس این طرح، معالجه و مداوای زن نیز از این پس در متن ماده نفقه گنجانده می شود.

طرح اصلاح ماده ۲۰ مقررات استخدامی در نیروی انتظامی از دیگر طرح هایی است که کمیته زنان و خانواده کمیسیون زنان به تصویب رسانده است.

این طرح به زنانی که دوره دانشکده افسری را طی کرده و به درجه افسری رسیده اند اما با اعمال ماده ۱۹۶ قانون ناجا در مورد نیروی انتظامی به کارمندان هم طراز تبدیل شده اند، فرصت می دهد که در صورت تمایل، به وضعیت سابق برگردند و به درجه انتظامی معادل رتبه خود نائل شوند.

در بهمن ماه ۸۰، کمیسیون زنان طرحی را به نمایندگان ارائه کرد که در صورت تصویب آن در جلسه علنی، به فرزندان و دیگر بازماندگان زنان کارگر و مستمری بگیر، پس از فوت مادرانشان، مستمری تعلق خواهد گرفت. یکی از مهم ترین لایحه های در دست مجلس نیز که نگاه بین المللی بر آن معطوف است، هنوز در دست مجلس ششم است. رئیس جمهوری روز نهم دی ماه با ارسال نامه ای به رئیس مجلس شورای اسلامی، از نمایندگان خواست تا با تصویب لایحه پیشنهادی دولت، به ایران اجازه دهد به کنوانسیون رفع همه گونه تبعیض علیه زنان ملحق شود. کمیسیون فرهنگی این لایحه را که دولت شرط کلی تحفظ برای آن قائل شده، به تصویب رسانده است و منتظر است تا با طرح آن در جلسه علنی از پیوستن ایران به کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان دفاع کند.